

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége
„Kié a döntés?”- A fogyatékos emberek törvény előtti egyenlőségéért c. szakmai műhely
2020. október 27.

Beszámoló az Alíráásra képtelen fogyatékossgal élő emberek jognyilatkozatának
kérdéseivel foglalkozó munkacsoportüléséről

Témavezető: dr. Balógonié dr. Faist Judit bíró, tanácselnök, Kúria

Moderátor: dr. Nagy-Nádasdi Anita Rozália jogász MEOSZ

Részvevők:

dr. Maléth Anett	Egyetemi oktató
dr. Kussinszky Anikó	Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
dr. Kozicz Ágnes	Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
dr. Gáti Anikó	MEOSZ jogász munkatársa
Hegyes Judit	MEOSZ munkatársa, rehabilitációs tanácsadó
dr. Bánfai Tamara	Sajtófőnök, MEOSZ

A munkacsoport témavezetője dr. Balóginé dr. Faiszt Judit bíró nő gondolatébresztő, témafelvezető prezentációjában bemutatta a Kúria gondnoksággal kapcsolatos joggyakorlat elemző csoportját. Viszonylag kevés gondnoksággal kapcsolatos ügy jut el a Kúriára, ami az egyik oka volt a joggyakorlat elemző csoport elindításának a jogszabályok változása mellett. A csoport 350 ügyet vizsgált meg több szempont alapján, mint például a meghallgatás módja, a tárgyalás vezetése, a szakértők véleményének tartalmi elemzése, milyen ügycsoportokra vonatkozóan rendelték el a gondnokságot, a kereset és az ítélet kapcsolats. Kevés dolgot lehet még elmondani az eredményekről, de az már látszik tendenciaként, hogy a gyámhivatalok cselekvőképességet teljesen kizáró gondnokságot kérne azzal, hogy a szakértői vélemény megérkezésekor módosítják. A munka két éve folyik, 2020. február- márciusára várható a jelentés.

Az előadást követően dr. Nagy-Nádasdi Anita Rozália a MEOSZ munkatársa kérdezte meg, hogy a szakértői vélemény súlyáról mi a véleménye a bíró nőnek, illetve a résztvevőknek? dr. Balóginé dr. Faiszt Judit elmondta, hogy a vélemény feladata, hogy megalapozott képet adjon a mentális állapotról. Alapot ad arra, hogy milyen ügycsoportokra terjed ki a korlátozás, megismerhető, milyen mentális állapotban van a személye, de nem határozhatja meg teljes mértékben az ügyet. Ha például rossz mentális állapotban van, de nincs ingatlana, akkor nincs értelme ezen a területen a korlátozásnak. A joggyakorlat-elemző csoport munkája alapján már most elmondható, hogy nem egységes minőségűek a szakértői vélemények. Nem tehet a szakértő az ügy érdemére vonatkozó állítást, és a bíró nem kérdezhet ilyet. Sajnos van erre is példa.

Dr. Kozicz Ágnes a gondnoksággal kapcsolatos ombudsmani vizsgálatban vett részt, és a joggyakorlat-elemző csoport véleményének jövőjéről kérdezte a bírónőt. Válaszában dr. Balóginé dr. Faiszt Judit elmondta, hogy a Kúria polgári ügyszakos bírái elé kerül a jelentés, és

ha elfogadják, akkor a honlapjukról elérhető lesz. A jelentés célja, hogy összefoglalást adjon a gyakorlatról, továbbá, ha szükséges jogszabály módosításra tehetnek javaslatot benne, illetve a bírának útmutatásként szolgálhat. Mivel nyilvános jelentésről van szó, az ügyvédek, szakértők számára is útmutatóként szolgálhat.

Dr. Maléth Anett visszautalt a szakértői vélemények kapcsán a gyógypedagógia kar ajánlására, és a 2014 során folytatott, az igazságügyi szakértőket érintő Kúrián folytatott joggyakorlat-elemzésre. Ennek során is feltárták a szakértők eljárásának különbségeit. A pszichiátriai igazságügyi szakértők 14. számú ajánlásával kapcsolatban kiemelte, hogy bár nem jogforrás, az ombudsmani vizsgálat levezette, hogy akként kerül alkalmazásra, ami a jogbiztonság elve mellett a tisztességes eljáráshoz való jogot is sértheti álláspontja szerint. Emiatt fontos lenne az új ajánlás elkészítése, és a vizsgálatokba gyógypedagógusok bevonása. Volt példa arra, hogy azért rendelték el a gondnokságot, mert egyik fórumon se tudtak kommunikálni a fogyatékossgal élővel, nem használtak kommunikációt könnyítő eszközöket, könnyen érthető tájékoztatókat, amit a gyógypedagógus szakma többször, több fórumon javasolt már.

Dr. Balóginé dr. Faiszt Judit válaszában egyet értett a felvetés azon részével, hogy az igazságügyi szakértő kirendelésével együtt gyógypedagógus kirendelését is elrendelheti a bíró, annak érdekében, hogy teljes körűen feltérképezze a fogyatékossgal élő személy helyzetet. Sajnálatos, hogy nem tiszta az szakértői protokoll.

Dr. Kussinszky Anikó a moderátori kérdésre válaszolva jelezte, hogy azért is lenne fontos a szakvélemények közérthetősége, az ítéletek követhetősége, mert a transzparenssebbé válna az eljárás és az érintett személy is könnyebben el tudná fogadni a döntést.

Budapest, 2020. október 29.

dr. Nagy-Nádasdi Anita Rozália